

De zaak Oltmans en de Nederlandse rechtsstaat

Georg van Daal
redactielid

Willem Oltmans geniet van de acht miljoen gulden die de Staat hem in 2000 moest betalen na een juridische strijd van een jaar of tien. Hij kan nu weer over andere dingen dan zijn eigen zaak stennis maken in de vaderlandse pers. Ellen Pasman was één van zijn advocaten; zij schreef een boek over zijn zaak.

AANGEGREPEN

Ik vroeg mij natuurlijk af waarom Pasman haar boek heeft geschreven. Oltmans heeft zijn zaak gewonnen, zij het na veel plussen en minnen en vanzelfsprekend een veelheid aan gedraai door de wederpartij. Daar is het een wederpartij voor. Wie echter zijn gelijk eenmaal heeft gekregen, en dat geldt mij dunkt ook voor zijn advocaat, hoeft het niet nóg eens te halen. Een andere inkopper lijkt dat je als advocaat geen boek over je eigen zaak moet schrijven. Ten slotte lijkt één zaak, gevolg van de kinnesse tussen één bewindsman en één journalist, wat weinig materiaal om door te schakelen naar 'de façades van de Nederlandse rechtsstaat'.

Na lezing van het boek bevond ik deze clichés niet al te ver bezijden de waarheid, en had ik geen antwoord op mijn vraag. Wat ik wél meende te kunnen concluderen is dat de gang van zaken de schrijfter nogal heeft aangegrepen, wat wellicht haar reden was om tot publicatie over te gaan.

GOLVENDE MANEN

Naast de historie van de zaak, door Oltmans zelf natuurlijk al tot in details beschreven in een ferme stroom publicaties, vinden we een beschrijving van de getuigenverhoren – die jaren sleepten – en vooral

ELLEN PASMAN, OUD ZEER, OVER DE FAÇADES VAN DE NEDERLANDSE RECHTSSTAAT, UITGEVERIJ BERT BAKKER, AMSTERDAM 2002, 333 BLADZIJDEN

het gesteggel daaromtrent tussen Oltmans' advocaten en de landsadvocaat, alsmede het gedoe rond diverse schikkingspogingen. In het voorwoord bij dit boek noemt de hoofdredacteur van *de Volkskrant* het materiaal 'hier en daar gekleurd'. Daarmee heeft hij zich verzekerd van een plaats in de toptien van *understatements* van dit jaar. Past u namelijk op, uit deze zaak is bijvoorbeeld gebleken dat de landsadvocaat niet deugt en dat de banden van diens kantoor met de Haagse gerechten ook wel niet zullen kloppen, er zijn namelijk erg veel rechters- en raadsheren-plaatsvervangers in die maatschap.

Ik heb bovendien zelden zoveel *names dropping* bij elkaar gezien. Niet alleen de namen van de meeste hoofd- en bijrolspelers zijn uitgespeld, ook hun karakters en uiterlijk worden minutieus beschreven. Voor wat betreft de kleuring van deze beschrijvingen noteerde ik een statistisch significant verband tussen de al dan niet negatieve bijklank daarvan enerzijds en de positie van de protagonisten ten aanzien van de zaak Oltmans anderzijds. De golvende manen van de ijdele landsadvocaat. De suède schoenen om de kleine voeten van de prinses. De make-up van de vrouw van de premier, als ware zij klaar voor een fotosessie.

Ik wil onmiddellijk aannemen dat Oltmans door ons aller Staat is geschoffeerd, hij heeft daarvoor na arbitrage immers 8 miljoen gulden netto ontvangen. Als zijn advocate daarover dan al een boek had moeten schrijven, dan had het haar gesierd als het wat minder eenzijdig was uitgevallen en voorzien was van de nodige afstandelijke analyse.

Wie wérkelijk verontrust wenst te worden over onze rechtsstaat, leze Taks tweedelige monografie *Het Nederlandse bestuursprocesrecht in theorie en praktijk* – ook al spreekt deze titel minder aan dan die van Pasmans boek. ●